
PLANLANMIŞ DAVRANIŞ TEORİSİ BAĞLAMINDA GİRİŞİMCİLİK NİYETİ ÜZERİNDE MAKYAVELİST KİŞİLİĞİN ETKİSİ

Tahsin Akçakanat¹, Mehmet Dinç²

Öz

Girişimcilik literatüründe, motivasyon bileşenleri ile olumlu ve olumsuz kişilik değişkenlerinin girişimcilik niyetine etkisi ilgi çekici bir alanı oluşturmaktadır. Bu çalışma, Planlanmış Davranış Teorisi kapsamında kişisel tutum, özel norm ve algılanan davranışsal kontrolün, girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini tespit etmeye odaklanmıştır. Çalışmanın ikinci temel amacı ise makyavelist kişiliğin, girişimcilik niyetini açıklayıp açıklamadığını ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın verileri iki şu ölçek vasıtası ile toplanmıştır: Dahling ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen "Makyavelist Kişilik Ölçeği" ve Linan ve Chen (2009) tarafından geliştirilen "Girişimcilik Niyeti Ölçeği". Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü son sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Toplamda 200 geçerli anket üzerinden analizler yapılmıştır. Verilerin analizinde betimleyici istatistikler, güvenilirlik analizi, açıklayıcı faktör analizi, pearson korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizleri kullanılmıştır. Bu araştırma neticesinde girişimcilik niyeti ile kişisel tutum, özel norm ve algılanan davranışsal kontrol arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Girişimcilik niyetini en yüksek düzeyde kişisel tutum değişkeni açıklamıştır. Çalışmada ayrıca makyavelist kişilik boyutlarının hiçbirinin girişimcilik niyetini anlamlı bir şekilde açıklamadığı da tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik Niyeti, Makyavelist Kişilik, Planlanmış Davranış Teorisi
JEL Sınıflandırması: L26, D23

THE EFFECT OF MACHIAVELLIAN PERSONALITY ON THE ENTREPRENEURIAL INTENTION IN THE CONTEXT OF PLANNED BEHAVIOR

Abstract

In entrepreneurship literature, the effect of motivational components and positive and negative personality variables on entrepreneurial intention represent an interesting topic. This study focuses on determining the effect of personal attitude, the specific norm, and the perceived behavioral control on entrepreneurial intent within the Planned Behavior Theory. The second main purpose of the study is to reveal whether the machiavellian personality explains the intention of entrepreneurship. The data of the study were collected through two scales: The "Machiavellianist Personality Scale" developed by Dahling et al. (2009) and the "Entrepreneurship Intention Scale" developed by Linan and Chen (2009). The research was carried out on the senior students of Business Administration Department of Faculty of Economics and Administrative Sciences of Süleyman Demirel University. A total of 200 current surveys have been analyzed. In the analysis of the data descriptive statistics, reliability analysis, descriptive factor analysis, pearson correlation analysis and multiple regression analysis were used. As a result of this research, it was found that there is significantly and positively relationships between entrepreneurship intention and personal attitude, subjective norm and perceived behavioral control. Personal attitude variable predicted entrepreneurship intention in the highest level. It was also found that none of the dimensions of machiavellian personality predicted the intention of entrepreneurship significantly.

Keywords: Entrepreneurial Intention, Machiavellian Personality, Planned Behavior Theory
JEL Classification: L26, D23

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, tahsinakcanat@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9414-6868

² Öğr. Gör. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, mehmetdinc@sdu.edu.tr, ORCID:0000-0001-9871-3532

1. Giriş

Girişimcilik yakın zamanlarda sosyal bilimlerin farklı alt disiplinlerinde ilgi gören bir çalışma alanı haline gelmiş ve ekonomik gelişimini devam ettirmeyi hedeflemiş ülkelerin ekonomi politikalarını oluşturan gündemleri arasında yerini almıştır. Girişimcilik faaliyetlerinin aktörleri konumunda olan ve ülkelerinin kahramanları metaforuna haiz girişimciler, tüketiciler lehine kaliteli bir yaşama dönüştürebilecekleri yenilikçi ürün ve hizmetleri üretmenin yanı sıra onların tüketebilecekleri iş alanlarını da oluştururlar. Bir taraftan ülkelerin ekonomik gelişimleri için girişimciliğin önemine vurgu yapan görüşün kabul görmesi (Brandstatter, 2011:222) bir taraftan da yeni kurulan işletmelerin bir kısmının varlığını sürdürmemesinin öncüllerinin neler olduğunun “niçin bazı girişimciler ve girişimleri başarıyla diğerleri başarısızdır?” sorusu üzerinden sorgulanır olması (Baron, 2004:221-222) araştırmacıların ilgisini girişimcilerin kişilik özelliklerine yönlendirmiştir.

Yazında girişimciliği etkilediği düşünülen belirli kişilik özellikleriyle ilgili iki farklı yaklaşımın olduğu görülmektedir. Bu yaklaşımların ilki mevcut yazının daha çok iyi bilinen, geniş kabul görmüş ve kişiliğin olumlu faktörleriyle girişimciliğe odaklanmış çalışmalardan oluşmaktadır. Bu yaklaşım kapsamında değerlendirildiğinde Beş Faktör kişilik modeli (Antoncic vd., 2015), öz-yeterlilik (Wang vd., 2016), öz-saygı (Chen vd.,2016), yaratıcılık, denetim odağı, başarıyı ihtiyacı (Popescu vd., 2016) ve proaktif kişilik (Crant, 1996) girişimcilikle ilişkilendirilen çalışmaları temsil etmektedir.

İkinci yaklaşım ise makyavelist kişiliği de içeren kişiliğin olumsuz ve karanlık yönleriyle girişimcilik ve girişimcilik niyeti arasında ilişki kuran çalışmalardan oluşmaktadır (Miller, 2015; Baron vd., 2015; Klotz ve Neubaum, 2016; Shephard vd., 2013; Hmieleski ve Lerner, 2016; Do ve Dadvari, 2017). Ancak bu çalışmalarda makyavelist kişilik tek başına, bağımsız bir değişken olarak alınmamış, narsistik ve psikopat kişilikle birlikte kişiliğin üç karanlık yüzü ekseninde incelenmiştir.

Makyavelist kişilik genellikle güvenilmez veya şüpheli etik anlayışına dayalı işyeri davranışı olarak bilinir. Makyavelizm anlayışının geniş biçimde araştırmalara konu olması Christie ve Geis'in çalışma sonuçlarını yayımlamasıyla başlar. Makyavelizm yapısı birbiriyle ilişkili şu üç değer dizisinden oluşmuştur: Diğer insanları idare etmede hile ile karışık idare taktiklerinin etkinliğinde açıkça söylenmiş bir inanç; insan doğasına yönelik menfaatçi bir bakış ve amaca erişmek için başvuru çareyi ilkeli olmanın üzerinde gören ahlaki olmayan bir bakış (O'Boyle vd., 2011:558).

Girişimcilik niyetini açıklamada kullanılan pek çok modele yazında rastlanılmaktadır. Bunlardan birisi ve en sık kullanılanı da planlanmış davranış teorisidir. Bu çalışmada, bu model ele alınarak öğrencilerin girişimcilik niyetleri açıklanmaya çalışılacaktır. Buraya kadar anlatılanların ışığında, çalışmada öncelikle planlanmış davranış teorisi ekseninde öğrencilerin girişimcilik niyetini etkilediği düşünülen öncüllerin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi test edilecektir. Ardından makyavelist kişiliğin, girişimcilik niyetini açıklamakta etkisinin olup olmadığı açığa çıkarılacaktır.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Girişimcilik Niyeti

Girişimcilik ülke ekonomilerinin büyümesinin ve gelişmesinin temel dinamiğini oluşturan bir olgudur. Girişimcilik faaliyetleri sonucunda elde edilen kazanımlar sayesinde bireysel ve toplumsal refahın artıyor olması araştırmacıların dikkatini çekmiş ve inceleme konusu olarak yazına girmiştir. Girişimciliğin yazında pek çok tanımı bulunmakla beraber üzerinde fikir birliğine varılmış tek bir tanımdan bahsetmek olası değildir. Yine de girişimciliğe yönelik olarak 1755 yılında Richard Cantillon tarafından yapılan tanım geniş çevrelerce kabul görmüştür. Cantillon'a göre girişimcilik, riskleri üstlenerek sermaye birikimi sağlama sürecidir. Girişimci ise kar elde etmek amacıyla işi organize eden ve işin risklerini üstlenen kişi olarak Cantillon tarafından tanımlanmıştır (Korkmaz, 2012: 210).

Girişimcilik niyeti; kendi başına veya bir grubun parçası olarak iş kurma niyeti, bunu ne kadar arzuladığı ve girişimci gayretler gösterme eylemine olan bağlılık şeklinde ifade edilmiştir (Krueger, 1993; Krueger ve Carsrud, 1993; Krueger vd., 2000). Girişimcilik niyeti, girişimin gerçekleşmesinin

en önemli öncülüdür (Kautonen, vd., 2015; Kolvereid ve Isakson, 2006; Karimi vd., 2015). Girişimcilik niyetinin anlaşılması için, bireyin kendi işini kurmasında ve girişimci olmasında onu motive eden faktörlerin neler olduğunun ortaya konması gerekmektedir (Şeşen ve Basım, 2012: 22). Bireylerin girişimcilik niyetlerinin açıklanmasında önceleri sadece kişisel ve demografik unsurlar ön plana alınmış ve sonrasında ise bu unsurların girişimcilik niyetini açıklamada yetersiz kaldıkları gözlenmiştir (Krueger vd., 2000). Bunun üzerine araştırmacılar daha kapsamlı bilişsel modellere yönelerek girişimcilik niyetini açıklamaya çalışmışlardır. Girişimcilik niyetini açıklamayla ilgili yazın araştırıldığında, üç tane önemli teorinin ele alındığı görülmektedir. Bu modeller ortaya çıkış sırasına göre, Shapero ve Sokol (1982)'ün Girişimci Olay modeli, Bird (1988)'ün Girişimci Niyet modeli ve Ajzen (1991)'in Planlı Davranış Teorisi (PDT) olarak sıralanabilir (Şeşen ve Basım, 2012: 22). Bu çalışma kapsamında ele alınan model Ajzen'in PDT'si olduğu için burada sadece bu model hakkında bilgi verilecektir.

Bu teori ilk olarak Fishbein ve Ajzen (1975) tarafından ortaya koyulmuştur. Bir süre sonra bu teori Ajzen tarafından yeniden ele alınmış ve bu çalışmada Ajzen'in (1991) yeniden düzenlemiş olduğu teori kullanılmıştır. PDT, davranış üzerinde etkili olabilecek değişkenleri açıklamaya yönelmiş oldukça geniş kapsamlı bir teoridir. Bu teoride davranışa yönelik tutum, öznel norm ve algılanan davranışsal kontrol, niyeti; niyet de davranışa açıklamaktadır. Davranışa yönelik tutum, öznel norm ve algılanan davranışsal kontrol, birlikte rol olarak davranışsal niyete şekil verir. Niyetin öncüllerinden olan davranışa yönelik tutum ve öznel norm ne kadar olumlu, algılanan davranışsal kontrol de ne kadar fazla olursa, bireyin o davranışa yönelik harekete geçme niyeti de o kadar artar (Ajzen, 2002).

Planlanmış davranış teorisi kapsamında, tutumun davranışa açıklamada önemli bir rol oynadığından bahsedilebilir. Davranışa yönelik tutum, bir davranış yönünde harekete geçmeyi düşünen bireyin, o davranışa yönelik olumlu ya da olumsuz yaklaşımlarını ifade etmektedir. (Ajzen, 1991: 188). Böyle bir durumda bireyin olumlu tutuma sahip olduğu davranışa yapma ihtimali, olumsuz tutuma sahip olduğu duruma göre daha fazla olacaktır (Grogan vd., 2009: 301).

Planlanmış davranış teorisi kapsamında niyeti etkileyen ikinci etken öznel norm'dur. Öznel norm bireyin bir davranışa gerçekleştirip gerçekleştirilmeme konusunda hissettiği sosyal baskı olarak tanımlanabilir. Öznel normda bireyin normatif inançlarının oluşmasına neden olan kişiler aile fertleri, yakın arkadaşlar ve iş arkadaşları olabilir. Kendisi için referans oluşturan kişilerin düşüncelerine uygun davranışlar sergilemek isteyen birey, bu kişilerin görüşlerine uygun davranışlara yönelecek, aksi halde ise o davranıştan uzaklaşacaktır (Ajzen, 1991: 195; Ajzen, 2005: 123).

Algılanan davranışsal kontrol, planlanmış davranış teorisinin üçüncü unsurudur. Buna göre algılanan davranışsal kontrol, bir davranışa gerçekleştirmek hususunda gereksinim duyulan kaynak veya fırsatların varlığı veya eksikliğine dair bireyde oluşan algıyı ifade etmektedir (Ajzen ve Madden, 1986: 453; Ajzen, 2005: 123). Birey ne kadar fazla kaynak ve imkâna sahip olduğunu düşünürse karşısında daha az engel algılar ve algılanan davranışsal kontrol düzeyi de o oranda artar (Akıncı ve Kıymalıoğlu, 2015: 398; Kocagöz ve Dursun, 2010: 140).

Planlanmış davranış teorisi aracılığıyla girişimcilik niyetini açıklamaya çalışan pek çok çalışma yazında yer almaktadır (Ajzen, 1991; Krueger vd., 2000; Linan ve Chen, 2009; Engle vd., 2010; Linan vd. 2011; Nishimura ve Tristan 2011; Kalkan, 2011; Koe vd., 2012; Astuti ve Martdianty, 2012; Iqbal vd., 2012; Obschonka vd. 2015, Karimi vd. 2015; Bozkurt Çetinkaya, 2014; Doğan, 2015; Ekici ve Turan 2017; Yeşilay ve Yavaş, 2017). Bahsi geçen bu çalışmalarda davranışa yönelik tutum, öznel norm ve algılanan davranışsal kontrolün girişimcilik niyeti üzerindeki etkileri ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Çalışmaların tümü için söylenemese de büyük bir çoğunluğunda bu değişkenlerin girişimcilik niyetini açıklamada oldukça güçlü etkileri olduğu tespit edilmiştir.

2.2. Makyavelist Kişilik

Makyavelist kişiler etkileşime geçeceği veya geçtiği kişileri kendi çıkarları için bir araç olarak kullanmaktan çekinmeyen (Wilson vd., 1996) kişiler olarak bilinir. Onlar kendi amaçlarını başarmak ve diğer kişileri hile ile yönetmek için ahlaki olmayan bir üne sahiplerdir (Christie ve Geis, 1970:1). Diğer bireyleri kişilerarası ortamlarda hile ile karışık idare edilebilir görme eğilimlerinden dolayı kişi-yönelimlilikten ziyade amaç-yönelimli olarak tanınırlar (Hawley, 2006:147-161). Makyavelist kişiler, etkileşim içinde olduğu diğer kişilere güvenmeyen, ahlaki olmayan yönlendirmeye ilgi duyan, diğer kişiler üzerinde kontrol arayışında olan ve sadece kendisi için statüyü önemseyen (Dahling vd., 2009:219) bir kişilik özelliğini temsil eder.

1970 yılından başlayarak günümüze kadar ilgili literatür incelendiğinde sosyal bilimlerin farklı alt disiplinleri ekseninde makyavelist kişilik ile ilgili üç temel modelin geliştirildiği görülmektedir. Çalışmanın bu bölümünde bu üç model kısaca özetlenecektir.

Christie ve Geis'in Makyavelist Kişilik Modeli (1970): Sosyal psikoloji alt disiplini çerçevesinde "makyavelist kişilik" kavramını ilk defa 1970 yılında çalışan bu iki araştırmacıya göre makyavelist kişilik türü; "kendi amaçlarına ulaşmak için diğer kişileri ahlaki olmayan yollarla da olsa yönlendirme arayışında olan kişi" yi tarif eder (Christie ve Geis, 1970:1).

Dahling, Whitaker ve Levy'nin Makyavelist Kişilik Modeli (2009): Christie ve Geis'in geliştirdiği modelin sorun alanlarını göz önüne alan ve bu modelin alt boyutlarını tekrar gözden geçirmeye karar veren Dahling ve arkadaşları, makyavelizme yönelik yeni bir model ve ölçüm aracı geliştirmişlerdir. "Makyavelist Kişilik Ölçeği" adını verdikleri bu ölçüm aracı çok boyutlu bir özellik taşımış, boyutların hem içsel inançlara ve güdülemelere hem de gözlemlenebilir davranışlara dayanmasını içermiştir. Bu yeni ölçeğin şu dört alt boyuttan oluştuğunu belirtmişlerdir: Diğer kişilere güvenmeme, kontrol arzusu, statü arzusu ve ahlaki olmayan yönlendirme.

- Makyavelist kişiliğin "diğer kişilere güvenmeme" bileşeni, bireylerin kendilerinin sahip olduğu olumsuz göstergeler yönündeki kaygıları sebebiyle diğer kişilerin güdülenmelerine ve niyetlerine dair şüpheli bir bakışını ifade eder (Dahling vd., 2009:227).
- Makyavelist kişiliğin "kontrol arzusu" bileşeni diğer kişilerin sahip olabileceği güç derecesini en aza indirmek amacıyla kişiler arası ortamlarda baskınlık denemelerine olan gereksinimi anlatır (Dahling vd., 2009:228).
- Makyavelist kişiliğin "statü arzusu" bileşeni dışsal başarı göstergelerini elde etme yönündeki istekliliği ifade eder. İnsanların yaşamında içsel amaçlar öz-kararlılık ile ilgilidir ve makyavelist eğilimli kişiler olayları dışsal açıdan kontrol edilebilir olarak algırlar (Dahling vd., 2009:228).
- Makyavelist kişiliğin "ahlaki olmayan yönlendirme" bileşeni ise ahlakilik standartlarını göz ardı etmeye ve diğerlerinin zararı pahasına kişinin benliğine çıkar sağlayacak davranışlara değer vermesine yönelik bir istekliliği ifade eder. (Dahling vd., 2009:227-228).

Kessler ve Arkadaşlarının Örgütsel Makyavelist Kişilik Modeli (2010): Makyavelist kişiliğe dair çok genel olması ve bağlama-özü alanın eksikliği yönündeki fikirlerden yola çıkarak Kessler ve arkadaşları (2010:1871), "Örgütsel Makyavelist Kişilik" modelini geliştirmişlerdir. Onlara göre örgütsel makyavelist kişilik; bir kişinin iş ortamı bağlamında arzuladığı amaçlara ulaşması için gerektiğinde yönlendirmenin kullanılabileceği inancını ifade eder. Bu açıdan örgütsel makyavelist kişiler kendilerine yarar sağlayacağını düşündükleri zaman, diğer kişileri kullanma konusunda rahat olan kişileri temsil eder.

2.3. Makyavelist Kişilik ve Girişimcilik Niyeti İlişkisi

Son yıllarda kişiliğin olumsuz ve karanlık yönünü ifade eden faktörlerle girişimcilik ve girişimcilik niyeti arasında ilişki kuran çalışmalar (Miller, 2015; Baron vd., 2015; Klotz ve Neubaum, 2016; Shephard vd., 2013; Hmieleski ve Lerner, 2016; Do ve Dadvari, 2017) bulunmaktadır. Klotz ve Neubaum (2016:8) kişilik özelliklerinin olumlu-olumsuz gibi iki-yüzlü (Janus-faced) yönü yerine,

kişilik özelliklerinin yüksek ve düşük düzeyde olduğu bağımsız davranışsal eğilimler şeklinde ele alınması gerektiğine vurgu yaparlar. Ayrıca girişimciliğin ve girişimcilerin çok yüzlü/çok boyutlu kişiliklere, olumlu kişilik özelliklerinin karanlık kişilik yönlerine, karanlık kişilik özelliklerinin de aydınlık kişilik yönlerine sahip olabileceğini önermenin daha doğru olacağını savunurlar. Kısacası, bu yaklaşım kapsamındaki çalışmalar, makyavelist kişiliği tek başına ve bağımsız bir kişilik değişkeni olarak almak yerine, daha çok *kişiliğin üç karanlık yönü (dark triad)* ile girişimcilik konularını incelemeyi tercih etmiştir.

İlgili literatürde makyavelist kişilik ile girişimcilik değişkeni geneline ve girişimcilik niyeti değişkeni özeline odaklanmış çalışmaların nadir olarak yürütüldüğü söylenebilir. Girişimcilikle makyavelist kişiliği bir arada inceleyen ve yürütülen bu çalışmanın da esin kaynağını oluşturan kavramsal çalışma Yunus ve Derus'a (2006) aittir. Araştırmacılar bu çalışmalarında; girişimciliği karlı ve varlıklı olma aracı göreceklere hareketle kişiliğin tartışmalı ve karanlık yüzünden biri olarak bilinen makyavelist kişiliğe hem girişimcilerin hem de işletme ile uğraşan kişilerin sahip olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Bu vurguyu yaparken makyavelist kişiliğin daha geniş açıdan ele alınmasını ve daha doğru biçimde makyavelist kişiliğin resmedilmesini önermiştir. Araştırmacılar bu çalışmada Machiavelli'nin bilgelik yönünün işletme ve girişimlerde uygulanabileceğini iddia etmişlerdir. McClelland'ın (1987:219-233) girişimcilerin yetkinlik alanları olarak düşündüğü özelliklerin (fırsatları görme, etkililik yönelimi, öz-güven, atılganlık, ikna ve etkileme stratejilerini kullanma vb.) Machiavelli'nin ülkesini ve halkını yönetirken prenslere önerdiği derslerle örtüştüğünü ifade etmişler ve başarılı bir prensin makyavelist kişilik eğiliminin işletmelerini kurup yönetmede girişimcilere nasıl uyarlanabileceğini karşılaştırmalı olarak sunmuşlardır (Tablo 2).

Kişiliğin olumsuz ve karanlık yönünü ifade eden faktörlerle girişimcilik ve girişimcilik niyeti arasında ilişki kuran çalışmalar incelendiğinde, hem teorik hem de ampirik çalışmalara rastlanılmaktadır. Konuya teorik açıdan yaklaşan çalışmalar ve bulgularına aşağıda yer verilmiştir.

Hogan ve Hogan (2001), makyavelist kişilerin cesur, cüretkâr ve öz-güvenleri dolayısıyla bazı risklerin alınmasının beklenildiği girişimcilik alanını çekici görebileceğini iddia etmiştir.

Miller (2015:1-8), birçok girişimcinin yaşadığı mücadelenin doğası gereği yaptıkları işlerin gerektirdiği zorluklar göz önüne alındığında, bazı kişilik özelliklerinin girişimciler için değerli olduğunu öne sürmüştür. Bu yüzden girişimci kişilikte enerji, öz-güven ve başarıyı ihtiyacı gibi olumlu özelliklerin bazen yerini saldırganlık, narsistlik, kendi amacı doğrultusunda yönlendiricilik gibi olumsuz kişilik özelliklerine bırakabileceğini savunmuştur.

Klotz ve Neubaum (2016:7-17), makyavelist kişiliğin bireylerin kendi amaçları ekseninde yönlendiriciliği ve amaçlara ulaşmada gerekli araçları kullanma eğilimini öne çıkarmasından dolayı girişimcilik bağlamında önemli bir etki gösterebileceğini ileri sürmüştür.

Tucker vd., (2016) kişiliğin üç karanlık yönüne sahip bireylerin işletmecilik bağlamında kişisel açıdan yararlı olacağına dair araştırmaların önemine dikkat çekmiş ve bu üç kişilik özelliğinin *girişimcilik süreci* (fırsatı tanıma, fırsatı değerlendirme ve fırsatı kullanma) çerçevesinde dengeli bir bakış altında kavramsallaştırılmasını çalışmışlardır. Ayrıca araştırmacılar kişiliğin üç karanlık yönüyle ilişkili olarak insan kaynakları yönetimi stratejilerinin faydalarını artırmada ve zorlukları en aza indirmede nasıl kullanılabileceğine odaklanmışlardır. Araştırmacılar özellikle, makyavelist kişilik özelliklerinin girişimciliğin değerlendirme aşamasında en fazla faydayı sağladığını önermiştir. Yine makyavelist kişilik eğiliminin narsistik ve psikopat eğilimle birlikte girişimciliği kullanma safhasında faydalı olduğunu iddia etmiştir.

Kişiliğin üç karanlık yönü ile girişimcilik (niyeti) değişkenlerine odaklanan görgül çalışmalarda (Kramer vd., 2011; Hmieleski ve Lerner, 2013; Hmieleski ve Lerner, 2016; Do ve Dadvari 2017) birbirinden farklı bulgular elde edilmiştir.

3. Araştırma Metodolojisi

Bu ana başlık altında araştırmanın amacı, kapsamı, evreni ve örnekleme, yöntemi, modeli, kısıtları ile geçerlilik ve güvenilirliği hakkında açıklamalarda bulunulacaktır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencilerinin makyavelist kişilik ve girişimcilik niyeti düzeylerini tespit etmektir. Çalışmada, planlanmış davranış teorisi kapsamında kişisel tutum, özel norm ve algılanan davranışsal kontrolün girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Bu araştırma ayrıca, makyavelist kişilik özelliğinin, girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini de ortaya çıkarmaya odaklanmıştır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamına Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencileri dâhil edilmiştir. Bu kapsamda 4. Sınıfta okuyan I. ve II. öğretim öğrencileri ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamına sadece 4. Sınıf öğrencilerinin alınması, öğrencilerin artık öğrenim hayatlarının sonuna gelmiş olmaları dolayısıyla iş bulma/kurma düşüncelerini yoğun şekilde yaşadıkları düşüncesinden kaynaklanmıştır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın gerçekleştirildiği tarih aralığında Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü 4. sınıf I. ve II. öğretim öğrenci sayısı toplamı 233 kişidir. Çalışmada örneklem seçimi yapılmamış olup evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda veriler 18-22 Mayıs 2017 tarihleri arasında öğrencilerin ders saatleri içerisinde hocalarından izin alınmak suretiyle toplanmıştır. Sınıf ortamında öncelikle çalışma hakkında öğrencilere bilgi verilmiş ve ardından katılmak isteyen öğrencilere anket çalışması uygulanmıştır. Evreni oluşturan 233 öğrenciden 17 tanesi cevaplamak istemediğini bildirmiş ve geri kalan 216 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Anket formlarının incelenmesi neticesinde 16 adet anketin yanlış/eksik doldurulduğu tespit edilmiş ve analiz dışı bırakılmıştır. Sonuç itibari ile 200 adet kullanıma uygun form üzerinden çalışma gerçekleştirilmiştir.

3.4. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi seçilmiştir. Araştırmanın amacına hizmet edecek verilerin toplanması iki envanter vasıtası ile sağlanmıştır. Öğrencilere Dahling ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen "Makyavelist Kişilik Ölçeği", Linan ve Chen (2009)'in literatüre kazandırdığı "Girişimcilik Niyeti Ölçeği" ve demografik bilgileri içeren ifadeler yöneltilmiştir.

Öğrencilerin Makyavelist kişilik eğilimlerini ölçmede Dahling ve arkadaşlarının geliştirdiği ölçek tercih edilmiştir. Bu ölçüm aracı 16 ifadeden oluşmaktadır. 7'li likert türü (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 7= Kesinlikle Katılıyorum) olan bu ölçeğin 4 alt boyutu vardır. Bu alt boyutlar; Ahlaki Olmama (farklı durumlarda etik görüş eksikliği), Kontrol Arzusu (bir kişinin kendi çıkarı için diğer kişileri yönlendirmeye istekliliği), Statü Arzusu (zenginlik ve gücü gösterme istekliliği) ve Diğerlerine Güvenmeme (diğer kişilerin niyetlerine yönelik duyulan sürekli bir şüphecilik hali) olarak bilinmektedir. Dahling ve arkadaşlarının (2009:23) elde ettikleri güvenilirlik katsayıları şöyledir; ahlaki olmama, 0.84; kontrol arzusu, 0.80; statü arzusu, 0.89 ve diğerlerine güvenmeme, 0.74. Literatürde ölçeğin Türkçe'ye ve Türk kültürüne uyarlama ve güvenilirlik çalışmasını Ülbeği (2016) gerçekleştirmiştir.

Öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin ölçülmesi amacıyla, Linan ve Chen (2009) tarafından geliştirilen ve İspanya ile Tayvan'da üniversite son sınıfta öğrenim gören öğrencilere uygulanan ölçekten yararlanılmıştır. Ölçek, Kişisel Tutum (personal attitude), Özne Norm (subjective norm), Algılanan Davranışsal Kontrol (perceived behavioral control) ve Girişimcilik Niyeti (entrepreneurial intention) olmak üzere dört boyuttan ve toplam 20 ifadeden oluşmaktadır. Ölçek 7'li likert tarzında

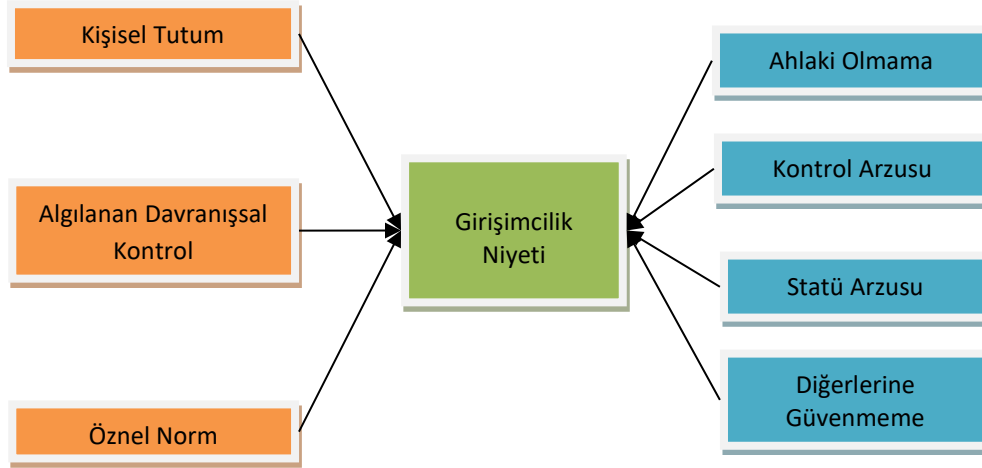
hazırlanmış olup ifadelerine katılma dereceleri 1= Kesinlikle Katılmıyorum, 7= Kesinlikle Katılıyorum olarak değerlendirilmiştir. Linan ve Chen'in araştırmasında ölçeğin güvenilirliği alt boyutlar itibari ile şu şekilde hesaplanmıştır; kişisel tutum 0,89, öznel norm 0,77, algılanan davranış kontrolü 0,88 ve girişimcilik niyeti 0,94. Ölçeğin 4 alt boyutunun Türkçe geçerlilik çalışması boyutlar bazında çeşitli yazarlar tarafından yapılmıştır (Şeşen ve Basım, 2012; Kalkan, 2011; Gürol vd., 2012; Çetin vd., 2015). Ayrıca demografik bilgileri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 6 sorudan oluşan demografik bilgi formu da çalışmada kullanılmıştır.

Araştırmada toplanan veriler SPSS 22 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde açıklayıcı faktör analizine başvurulmuştur. Değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymak için pearson korelasyon analizi, değişkenlerin birbiri üzerindeki etkisi ortaya koymak içinse çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

3.5. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Araştırmada iki model kurulmuş olup ilkinde, girişimcilik niyetinin planlanmış davranış teorisi kapsamında belirleyicileri olan değişkenler modele dâhil edilmiştir. İkinci modelde ise makyavelist kişiliğin alt boyutlarının, girişimcilik niyetini yordama düzeylerini tespit etmek amacıyla oluşturulmuştur. Bu bilgiler ışığında göre araştırmada kurulan modellere aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

Yukarıdaki model ışığında aşağıdaki hipotezlerin test edilmesine çalışılacaktır.

Hipotez 1: Öğrencilerin kişisel tutumları, girişimcilik niyetlerini pozitif ve anlamlı bir şekilde etkiler.

Hipotez 2: Öğrencilerin algılanan davranışsal kontrolleri, girişimcilik niyetlerini pozitif ve anlamlı bir şekilde etkiler.

Hipotez 3: Öğrencilerin öznel normları, girişimcilik niyetlerini pozitif ve anlamlı bir şekilde etkiler.

Hipotez 4: Öğrencilerin ahlaki olmama eğilimi, onların girişimcilik niyetine anlamlı etki etmektedir.

Hipotez 5: Öğrencilerin kontrol arzusu eğilimi, onların girişimcilik niyetine anlamlı etki etmektedir.

Hipotez 6: Öğrencilerin statü arzusu eğilimi, onların girişimcilik niyetine anlamlı etki etmektedir.

Hipotez 7: Öğrencilerin diğerlerine güvenmeme eğilimi, onların girişimcilik niyetine anlamlı etki etmektedir.

3.6. Araştırmanın Kısıtları

Çalışmada elde edilen bulgular, sadece Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencilerine genellenebilecektir. Bir diğer sınırlılık ise, anket yardımıyla toplanan verilerin güvenilirlik ve geçerliliğinin, uygulanan anketin ölçme özelliğine bağlı olmasıdır. Bu sebeple ulaşılan bulgular sadece anket ifadeleri doğrultusunda değerlendirilebilir. İfadeler değiştikçe elde edilen bulgular da farklılık gösterecektir. Bir başka sınırlılık ise, algıların değişebilme niteliğidir. Çünkü algılar, bulunulan koşula ve zaman dilimine göre farklılık gösterebileceği için sonuçlar sadece araştırmanın yapıldığı koşul ve zaman dilimi içerisinde geçerlidir.

3.7. Veri Toplama Araçlarının Geçerlilik ve Güvenilirlikleri

Girişimcilik niyetleri ölçeğinin yapı geçerliği için açılımlı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek için temel bileşenler analizi ve varimax döndürme yöntemi uygulanmıştır. Bu doğrultuda Bartlett Testinin anlamlı ve KMO Testinin ise 0.50'den büyük çıkması beklenmektedir (Çokluk vd., 2012: 207). Girişimcilik niyeti ölçeğine yönelik Bartlett Testi ve KMO testi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Girişimcilik Niyeti Ölçeği Bartlett ve Kaiser-Meyer-Olkin Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Ölçüm Değer Yeterliliği	.917
	Ki-Kare
	2759,429
Bartlett Testi	df
	190
	Sig.
	,000

Tablo 1'de görüldüğü gibi KMO değeri .917 olarak tespit edilmiş ve bu değerden örneklem büyüklüğünün faktör analizi için "çok iyi" olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Bartlett küresellik testi sonuçları incelendiğinde ki-kare değerinin anlamlı olduğu görülmektedir. Bu durumda, örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için uygun olduğu söylenebilir.

Temel bileşenler analizi bulgularına göre, öz değeri 1'in üzerinde olan ve varyansın %67,718'ini açıklayan 4 faktörün olduğu görülmüştür. Ölçeğin faktör sayısı belirlendikten sonra maddelerin faktörlere dağılımı incelenmiştir. Bu analiz yapılırken faktör yük değeri ,50 olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda 29. maddenin faktör yük değeri ,50'nin altında kaldığı için ölçekten çıkarılmıştır. Ölçekteki maddelerin faktör yükleri ve maddelerin faktörlere dağılımları tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2'de görülebileceği gibi 18. madde kontrol sorusu olduğu için değerlendirmeye alınmamıştır. Ayrıca 28. madde (Bir iş kurmaya çabalarsam, o işi büyük ihtimalle başarırım) orijinal ölçekte algılanan davranışsal kontrol boyutuna yüklenmesine rağmen bu çalışmada kişisel tutum boyutuna yüklenmiştir. İki boyuttaki maddeler incelendiğinde ifadeler birbirine çok yakın anlamlar yüklenildiği görülmektedir. Dolayısı ile 28. maddenin analiz dışına çıkarılmasına gerek görülmemiştir.

Tablo 2'de faktörlerin toplam varyansa yaptıkları katkı, Girişimcilik niyeti boyutu için %19,615, kişisel tutum boyutu için %18,725, algılanan davranışsal kontrol boyutu için %18,319 ve öznel norm boyutu için ise 11,058 olarak tespit edilmiştir. Belirlenen bu faktörlerin varyansa yaptıkları toplam katkının %67,718 olduğu görülmektedir. Tablo 2'de ayrıca Cronbach alpha (α) katsayısı tüm faktörler için tek tek incelenmiştir. Kalaycı (2008), Cronbach Alpha katsayısı $0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçeğin güvenilir olmadığını; $0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçeğin düşük güvenilirlikte olduğunu; $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir olduğunu; $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğunu belirtmiştir. Tablodan da görüleceği üzere girişimcilik niyeti, kişisel tutum ve algılanan davranışsal kontrol boyutları "yüksek derecede güvenilir" iken öznel norm boyutunun güvenilirlik düzeyi "oldukça güvenilir" seviyesindedir.

Tablo 2: Girişimcilik Niyeti Ölçeği Faktör Yükleri ve Dağılımları

Maddeler	Döndürülmüş Faktör Yük Değerleri			
	Girişimcilik Niyeti	Kişisel Tutum	Algılanan Davranışsal Kontrol	Öznel Norm
S30	,640			
S31	,621			
S32	,829			
S33	,835			
S34	,811			
S17		,674		
S19		,710		
S20		,743		
S21		,680		
S22		,571		
S28		,520		
S23			,569	
S24			,663	
S25			,692	
S26			,860	
S27			,748	
S35				,751
S36				,776
S37				,700
Öz Değeri	9,518	1,575	1,332	1,120
Açıklanan Varyans	19,615	18,725	18,319	11,058
Cronbach Alpha	,935	,856	,858	,691

Makyevelist kişilik ölçeği'nin yapı geçerliliğini sınamak içinde girişimcilik niyeti ölçeği'nde gerçekleştirilen işlemler tekrarlanmıştır. Bu kapsamda Barlett Testi ve KMO testi sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Makyevelist Kişilik Ölçeği Barlett ve Kaiser-Meyer-Olkin Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Ölçüm Değer Yeterliliği		,772
	Ki-Kare	937,728
Bartlett Testi	df	120
	Sig.	,000

Tablo 3'de görüldüğü gibi KMO değeri ,772 olarak tespit edilmiş ve bu değerden örneklem büyüklüğünün faktör analizi için "iyi" olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Barlett küresellik testi sonuçları incelendiğinde ki-kare değerinin anlamlı olduğu görülmektedir. Bu durumda, örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için uygun olduğu söylenebilir.

Temel bileşenler analizi bulgularına göre, öz değeri 1'in üzerinde olan ve varyansın %56,543'ünü açıklayan 4 faktörün olduğu görülmüştür. Ölçeğin faktör sayısı belirlendikten sonra maddelerin faktörlere dağılımı incelenmiştir. Bu analiz yapılırken faktör yük değeri ,50 olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda 2., 12. ve 13. maddelerin faktör yük değerleri ,50'nin altında kaldığı için ölçekten çıkarılmıştır. Çıkarılan maddeler haricinde kalan maddelerin orijinal ölçekte yükledikleri faktörlere aynen yüklenmiş oldukları saptanmıştır. Ölçekteki maddelerin faktör yükleri ve maddelerin faktörlere dağılımları Tablo 4'de verilmektedir.

Tablo 4: Makyevelist Kişilik Ölçeği Faktör Yükleri ve Dağılımları

Maddeler	Döndürülmüş Faktör Yük Değerleri			
	Ahlaki Olmama	Kontrol Arzusu	Statü Arzusu	Diğerlerine Güvenmeme
S1	,714			
S3	,757			
S4	,658			
S5	,811			
S6		,789		
S7		,801		
S8		,711		
S9			,726	
S10			,769	
S11			,821	
S14				,689
S15				,798
S16				,799
Öz Değeri	4,163	2,212	1,447	1,224
Açıklanan Varyans	15,657	14,357	13,337	13,193
Cronbach Alpha	,756	,817	,725	,729

Tablo 4’de, faktörlerin toplam varyansa yaptıkları katkı, ahlaki olmama boyutu için %15,657, kontrol arzusu boyutu için %14,357, statü arzusu boyutu için %13,337 ve diğerlerine güvenmeme boyutu için ise 13,193’dür. Belirlenen bu faktörlerin varyansa yaptıkları toplam katkının %56,543 olduğu görülmektedir. Tablo 4’de ayrıca Cronbach alpha (α) katsayısı tüm faktörler için tek tek incelenmiştir. Tablodan da görüleceği üzere tüm faktörler “oldukça güvenilir” seviyesinde değerler almışlardır.

Yapılan tüm analizler, her iki ölçeğin de geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu ortaya koymuştur.

3.8.Bulgular

Çalışmada kullanılan demografik değişkenlere ait frekans dağılımları aşağıda tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5: Demografik Değişkenlere İlişkin Frekans Dağılımları

Demografik Özellikler	f	%	
Yaş	23 yaş ve altı	89	44,5
	24 yaş ve üzeri	111	55,5
Cinsiyet	Erkek	97	48,5
	Kadın	103	51,5
Öğretim Türü	Birinci öğretim	122	61,0
	İkinci öğretim	78	39,0
Kendi İşini Kuran 1. Derece Yakının Varlığı	Evet	114	57,0
	Hayır	86	43,0
Eğitiminiz Süresince Bir İşte Çalıştınız mı?	Evet	142	71,0
	Hayır	58	29,0

Tablo 5’te görüldüğü gibi öğrencilerin yarısından fazlası (%55,5) 24 yaş ve daha üzerinde olup, %48,5’i erkek, %51,5’i kadındır. Öğrencilerin %61,0’i birinci öğretim öğrencisi iken %39,0’u ikinci öğretimde öğrenimine devam etmektedir. Öğrencilere yöneltilen “kendi işini kuran birinci derece yakınınız var mı?” sorusuna %57,0 oranında öğrenci evet derken %43,0 oranında öğrenci böyle bir yakını olmadığını beyan etmiştir. Son olarak “4 yıllık eğitim hayatınız süresince bir işte çalıştınız mı?” sorusuna öğrencilerin büyük bölümü (%71,0) evet cevabını verirken %29,0 dolayında öğrenci ise bir işte çalışmadığını söylemiştir.

Tablo 6'da iki ana değişkenin alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler ile değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymaya yönelik pearson korelasyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 6: **Betimsel İstatistikler ve Değişkenler Arası İlişkiler**

Değişkenler (N= 200)	\bar{x}	SS	1	2	3	4	5	6	7	8
1. AO	2,68	1,401	(,75)							
2. KA	5,17	1,441	,271**	(,81)						
3. SA	5,30	1,313	,108	,399**	(,72)					
4. DG	4,20	1,334	,367**	,313**	,175*	(,72)				
5.GN	5,58	1,278	-,078	,252**	,241**	,131	(,93)			
6.KT	5,84	1,012	-,073	,296**	,367**	,142*	,695**	(,85)		
7.ADK	5,13	1,100	,011	,296**	,220**	,133	,656**	597**	(,85)	
8.ÖN	5,83	1,061	-,169*	,100	,144*	,036	,519**	,437**	,397**	(,69)

($p < 0.05$ için *, $p < 0.01$ için **). Parantez içerisindeki değerler değişkenlerin güvenilirlik katsayılarını göstermektedir. AO= Ahlaki Olmama, KA= Kontrol Arzusu, SA= Statü Arzusu, DG= Diğerlerine Güvenmeme, GN= Girişimcilik Niyeti, KT= Kişisel Tutum, ADK= Algılanan Davranışsal Kontrol, ÖN= Öznel Norm

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin makyavelist kişilik özelliklerini oluşturan alt boyutlardan elde ettikleri puan aralıkları 2,68 ile 5,30 arasında değişmektedir. 7'li likert tarzında geliştirilen makyavelist kişilik ölçeğinden elde edilecek puanların yükselmesi makyavelizm eğiliminin artışı şeklinde yorumlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrencilerin ahlaki olmama eğilimlerinin düşük seviyede, kontrol arzusu ve statü arzusu seviyelerinin nispeten yüksek seviyede, son olarak ise diğerlerine güvenmeme seviyelerinin orta seviyede gerçekleştiği tespit edilmiştir. Yine tablo 8'den görülebileceği gibi, öğrencilerin girişimcilik niyetleri alt boyutlarına ilişkin olarak elde ettikleri puan ortalamalarının tüm boyutlarda 5 değerinin üzerinde olduğu görülmektedir. 7'li likert tarzında oluşturulan bu ölçeğin alt boyutlarından alınan puanların yüksekliği, öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin de fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrencilerin kendilerini girişimci aday olarak gördükleri net bir şekilde bu ortalama değerler üzerinden öne sürülebilir.

Tablo 6'da değişkenler arasındaki ilişkilere bakıldığında ise makyavelist kişiliğin ahlaki olmama boyutu ile girişimcilik niyetleri boyutlarının negatif yönlü, düşük seviyeli ve anlamsız ilişkiler içerdiği tespit edilmiştir. Bunun tek istisnası ahlaki olmama ile öznel norm arasındaki ilişkidir ($r = -,169$, $p < 0,05$). Tablo 8'den makyavelist kişiliğin kontrol arzusu boyutu ile girişimcilik niyetleri boyutları arasında pozitif yönlü ve düşük seviyede anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Burada da tek istisna, ahlaki olmama ile öznel norm arasındaki ilişkidir ($r = ,100$, $p > 0,05$). Yine tablo 8 incelendiğinde makyavelist kişiliğin statü arzusu boyutu ile girişimcilik niyetleri boyutları arasında pozitif yönlü, düşük ve orta seviyede anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Bu ilişkide en yüksek korelasyon değeri, statü arzusu ve kişisel tutum arasında gerçekleşmiştir ($r = ,367$, $p < 0,01$). Tablo 6'da son olarak makyavelist kişiliğin diğerlerine güvenmeme boyutu ile girişimcilik niyetleri boyutlarının arasındaki ilişkiler ele alındığında, pozitif yönlü, düşük kuvvet seviyesinde anlamsız ilişkiler bulunmuştur. Bunun da tek istisnası diğerlerine güvenmeme ile kişisel tutum arasındaki ilişkidir ($r = ,142$, $p < 0,05$).

Regresyon analizi yardımı ile araştırmanın hipotezlerine yönelik yapılan analizler çalışmanın bundan sonraki kısmında tablolar yardımı ile açıklanacaktır. Hipotezleri sınamak için çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Değişken seçiminde sıkça kullanılan yöntemlerden birisi olan Enter metodu tercih edilmiştir. Bu kapsamda öncelikle çoklu doğrusal regresyon analizi yapabilmek için gerekli varsayımların karşılanıp karşılanmadığına bakılmıştır. Durbin-Watson katsayısının 1,5 ile 2,5 arasında olması ve Varyans Şişme Faktör (Variance Inflation Factor-VIF) katsayılarının 10'dan az olması otokorelasyon ve çoklu bağlantı problemlerinin olmadığını göstermektedir (Büyükoztürk 2013). Bu çalışmadaki Durbin-Watson katsayıları 2,018 ve 1,973 olarak gerçekleşmiştir. VIF değerleri ise 1,193-1,677 aralığında değerler almışlardır. Bu değerlere göre değişkenler arasında otokorelasyon ve çoklu bağlantı problemlerinin olmadığı görülmüştür. Regresyon analizine

geçmeden önce son olarak verilerin dağılımı incelenmiş ve bu amaçla çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılmıştır. Tabachnick ve Fidell (2012)'e göre çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1 ile +1 değerleri arasında yer alması verilerin normal dağıldığını göstermektedir. Yapılan analiz sonucunda basıklık katsayılarının 0,027 ile 0,907, çarpıklık katsayılarının ise -0,037 ile -0,711 aralığında dağıldığı tespit edilmiştir. Bu değerler ışığında verilerin normal dağılıma uyduğu görülmüştür. Sonuç olarak kurulan regresyon modellerinin doğrusal olduğu söylenebilir.

Bu aşamada öncelikle kişisel tutum, algılanan davranışsal kontrol ve öznel norm girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini belirlemek için yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına aşağıda tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7: Birinci Modele İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	β	t	p
Kişisel Tutum	0,512	7,003	< 0,01
Algılanan Davranışsal Kontrol	0,384	5,821	< 0,01
Öznel Norm	0,253	4,155	< 0,01
R ² =0,608 Adj. R ² =0,602 F=101,303 (p<0,01)			

Tablo 7'den görülebileceği üzere regresyon modelindeki düzeltilmiş R² değerine göre, girişimcilik niyetindeki değişkenliğin %60,2'si üç bağımsız değişken tarafından açıklanmaktadır ve model bütün olarak anlamlıdır. Tablo 9 incelendiğinde girişimcilik niyeti üzerinde en yüksek açıklayıcılığa sahip olan boyutun kişisel tutum olduğu görülmektedir ($\beta = 0,512$; $r < 0,01$). Onun ardından algılanan davranışsal kontrol ($\beta = 0,384$; $r < 0,01$) ve öznel norm ($\beta = 0,253$; $r < 0,01$) boyutları girişimcilik niyetini açıklamaktadır. Ele alınan tüm boyutların girişimcilik niyeti üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkisi tespit edilmiştir. Dolayısıyla hipotez 1, 2 ve 3'ün kabulüne karar verilmiştir.

Tablo 8 öğrencilerin makyavelist kişilik eğilimlerinin, girişimcilik niyeti üzerine etkisini gösteren regresyon analizi sonuçlarını içermektedir.

Tablo 8: İkinci Modele İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	β	t	p
Ahlaki Olmama	-0,079	-1,120	0,264
Kontrol Arzusu	0,116	1,647	0,101
Statü Arzusu	0,102	1,451	0,148
Diğerlerine Güvenmeme	0,050	0,716	0,475
R ² =0,033 Adj. R ² =0,013 F=1,646 (p=0,164)			

Tablo 8'de görüldüğü üzere regresyon modeli anlamlı sonuç vermemiştir (F = 1,646; $p > 0,05$). Bağımsız değişkenlerin (ahlaki olmama, kontrol arzusu, statü arzusu ve diğerlerine güvenmeme) bağımlı değişkenin (girişimcilik niyeti) varyansını açıklama oranı olarak ele alınan düzeltilmiş R² değeri 0,013 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç girişimcilik niyetindeki %1,3 oranındaki varyansın ahlaki olmama, kontrol arzusu, statü arzusu ve diğerlerine güvenmeme tarafından açıklandığını gösterir. Tablodaki β katsayıları incelendiğinde tüm bağımsız değişkenler regresyon modeline sokulduğu zaman girişimcilik niyetini açıklamada hiçbir anlamlı etki yaratmamıştır. Regresyon modelindeki bağımsız değişkenlerden ahlaki olmama ($\beta = -0,079$; $p = 0,264$), kontrol arzusu ($\beta = 0,116$; $p = 0,101$), statü arzusu ($\beta = 0,102$; $p = 0,148$) ve diğerlerine güvenmeme ($\beta = 0,050$; $p = 0,475$) anlamlı bir etki ortaya koymamaktadır. Bu nedenle araştırmada önerilen 4, 5, 6 ve 7 numaralı hipotezlerinin desteklenmediği tespit edilmiştir.

4. Sonuç ve Tartışma

Girişimcilik niyeti, girişimcilik yazını içerisinde bütünleştirilmiş bir çalışma alanını temsil etmektedir. Çünkü bir davranışın ön aşaması olan niyet, yeni bir iş kurmada, iş fikrini yeni bir girişime dönüştürmede çok önemli bir rol üstlenir. Bu tür kişisel kararın kökenini anlamada bilişsel ve kişilikle ilgili değişkenlerin önemi yazında geniş bir düzlemde kabul görmüştür. Bu görüşü

savunanlar, bilişsel ve kişilikle ilgili odağın girişimciliğin görece olarak karmaşık sürecini aydınlatacağına inanırlar. Girişimcilik niyetinin *bilişsel öncülleri* veya *güdüsel süreçleri* Ajzen'in Planlı Davranış Teorisi ekseninde açıklanmıştır. Yine girişimcilik niyetinin kişilikle ilgisi, girişimci kişilik özelliklerinin özellikle olumlu yönleri (beş faktör kişilik, proaktif kişilik vb.) üzerinden incelenmiş ve son yıllarda girişimci kişiliğin olumsuz yönlerine de (makyavelist, narsist ve psikopat kişilik gibi) artış gösteren bir ilgi oluşmaya başlamıştır. Bu gelişmelerden hareketle bu çalışma işletme bölümü son sınıf öğrencilerinin makyavelist kişilik ve girişimcilik niyeti düzeylerini tespit etmek amacıyla bilişsel öncüller olan planlanmış davranış teorisi kapsamında kişisel tutum, özel norm ve algılanan davranışsal kontrolün ve ayrıca kişiliğin olumsuz yönlerinden biri olan makyavelist kişiliğin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi tespit etmeye odaklanmıştır.

Birinci amaca uygun olarak bu çalışmada planlanmış davranış teorisi aracılığıyla girişimcilik niyetinin açıklanabileceği sonucu elde edilmiştir. Öğrencilerin girişimcilik niyeti üzerinde sırasıyla kişisel tutum, algılanan davranışsal kontrol ve öznel normun pozitif ve anlamlı etkileri tespit edilmiştir. Bu sıralamanın oldukça mantıklı olduğu düşünülmektedir. Kişisel tutum, bir davranış yönünde harekete geçmeyi düşünen bireyin, o davranışa yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlarını ifade etmektedir. Buna göre birey bir davranışı yaptığında olumlu bir sonuç bekliyorsa, davranışı gerçekleştirmesiyle ilgili olumlu tutuma sahip olacaktır. Bu sebeple kişisel tutumun girişimcilik niyetini açıklamada en yüksek açıklayıcılık düzeyine sahip olması şaşırtıcı değildir. Girişimcilik niyeti üzerinde etki düzeyi açısından ikinci sırayı alan bileşen algılanan davranışsal kontroldür. Bu bileşende birey davranış üzerindeki kontrolün kendisinde olup olmadığını tartmaktadır. Davranışa yönelik olarak olumlu kişisel tutum ortaya koyan bireyin, davranış üzerinde kontrol sağlaması da beklenmektedir. Öznel norm, girişimcilik niyeti üzerinde etkisi en az olan bileşendir. Öznel normun içeriğine bakıldığında, kendisi için referans oluşturan bireylerin davranış ile ilgili görüşlerinin bulunduğu görülmektedir. Buradan hareketle girişimcilik davranışı üzerinde başkalarının nasıl düşünceler içinde bulunduğu diğer bileşenler kadar etkili olmaması doğal karşılanmalıdır. Kişiliği oturmuş bir bireyin kendi başına, başkalarının ne düşündüğüne önem vermeksizin kararlar alabilmesi beklenen bir durumdur. Yapılan başka çalışmalarda da planlanmış davranış teorisi bileşenlerinin tümünün birden girişimcilik niyetini anlamlı bir şekilde açıkladığına yönelik bulgulara rastlanmaktadır (Carr ve Sequeira, 2007; Van Gelderen, 2008; Kautonen, 2015; Feola vd., 2017). Bu bulguların aksine planlanmış davranış teorisinin bazı bileşenlerinin girişimcilik niyetini anlamlı bir şekilde açıklamadığına yönelik bulgularla da yazında karşılaşmıştır (Krueger vd., 2000; Autio vd., 2001; Linan ve Chen, 2009; Nishimura ve Tristan 2011; Kalkan, 2011; Iqbal vd., 2012; Bozkurt Çetinkaya, 2014; Ekici ve Turan, 2017; Yeşilay ve Yavaş, 2017). Bu çalışmalarda genellikle öznel norm bileşeninin girişimcilik niyetini istatistikî açıdan anlamlı şekilde açıklamadığı görülmüştür.

Çalışmanın temel amaçlarından bir diğeri, girişimcilik niyeti üzerinde makyavelist kişiliğin ve alt boyutlarının (*ahlaki olmama*, *statü arzusu*, *kontrol arzusu* ve *diğerlerine güvenmeme*) bir etkisiye sahip olup olmadığını açıklamaktır. Makyavelist kişiliğin statü elde etme ve kontrol arzusunun gelişmiş olması ile diğer kişileri yönlendiricilik yönü bir kişinin girişimci olma noktasında girişimcilik niyetine sahip olmasında bir anlam ifade etmesine karşın, çalışma bulguları girişimcilik niyetiyle anlamlı bir ilişki üretmemiş ve makyavelist kişiliğin tüm alt boyutlarının girişimcilik niyetini etkilemediğini tespit etmiştir. Yazında kuramsal ve görgül çalışma bulgularından ve ayrıca "yaşam geçmişisi teorisi" nden hareketle, makyavelist eğilimli kişilerin "hızlı bir yaşam davranışı" üzerine kurulu stratejileri takip edeceği ve böylece girişimci olmak adına daha fazla niyete sahip olacağı beklenilmiştir. Ancak çalışma sonuçları bu beklentiyi karşılamamış ve makyavelist kişiliğin dört alt boyutundan hiç birisinin girişimcilik niyetini etkilemediğini açığa çıkarmıştır. Bu bulgu yazındaki bazı çalışma bulgularını (Kramer vd., 2011; Hmielski ve Lerner, 2016) desteklerken, bazılarının bulgularıyla (Hmieleski ve Lerner, 2013; Do ve Dadvari, 2017) örtüşmemiştir. Çalışmanın bulgularını destekleyecek şekilde sonuçlar elde eden çalışmalarda Kramer ve arkadaşları (2011:1-15), psikolojik kişilik araştırmasında son zamanlarda ilgi çeken bir konu haline gelen *kişiliğin üç karanlık yönü* (narsistik, makyavelist ve psikopat kişilik) ile *girişimcilik niyeti* arasında nasıl bir ilişki olduğunu açıklamak amacıyla bir eyalet çapında iş planı yarışmasına katılan girişimcilik öğrencilerinin katılımı

olduğu ampirik bir kurgulama yapmışlardır. Çalışmalarının sonucunda araştırmacılar, narsistik ve psikopat kişiliğin genel girişimcilik niyetiyle ve Kruger'in girişimcilik niyeti modelindeki tüm alt boyutlarla pozitif bir ilişki tespit etmişlerdir. Ancak makyavelist kişilik bağlamında böyle bir ilişkiye ulaşamamışlardır. Yine Hmielski ve Lerner (2016:7-32) kişiliğin üç karanlık yönünün girişimcilik niyetleri ve girişimcilik güdülerindeki ilişkiyi incelemişlerdir. Katılımcı olarak 508 lisans ve 234 yüksek lisans öğrencilerini seçtikleri çalışmaları sonucunda araştırmacılar, makyavelist kişilik ile girişimcilik niyeti arasında bir ilişki tespit edememişlerdir. Ancak girişimcilik niyeti yüksek olan ve erken dönem girişimciler olarak nitelendirilen katılımcılar açısından bakıldığında araştırmacılar, makyavelist kişiliğin *verimli olmayan girişimcilik güdülerile* (unproductive entrepreneurial motivation) olumlu bir ilişki açığa çıkardığını tespit etmişlerdir.

Çalışmanın makyavelist kişiliğin dört alt boyutundan hiç birisinin girişimcilik niyetini etkilemediği yönündeki bulgusuyla örtüşmeyen çalışmalar incelendiğinde, örneğin Hmieleski ve Lerner (2013) kişiliğin üç karanlık yönüne sahip olan bireylerin olmayanlara nazaran girişimciliği başlatma niyetine daha fazla sahip olup olmadığını araştırmışlar ve araştırmacılar 466 yeni girişimcileri örneklem olarak tercih etmiştir. Onların araştırma bulguları, kişiliğin üç karanlık yönünün sırasıyla girişimcilik güdüsü ve girişimsel uyanıklık aracılığıyla girişimcilik niyetleriyle dolaylı bir etki gösterdiğini tespit etmiştir. Narsistik ve psikopat kişilik ile beraber makyavelist kişilikten yüksek puan alan bireylerin düşük puan alan emsallerine göre yeni bir girişime başlama doğrultusunda adım atmaya daha çok eğilim gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bir diğer örnek çalışmada Do ve Dadvari (2017:185-191), kişiliğin karanlık üç yönünün kişisel ve örgütsel başarıyı yordayacağından hareketle, bu üç karanlık kişilik boyutlarının *girişimsel tutum yönelimi* ile *girişimcilik niyeti* arasındaki ilişkiyi etkileyip etkilemediğini araştırmıştır. Taiwan'da 295 üniversite öğrencisini katılımcı seçtikleri çalışmasında araştırmacılar ilgili hipotezleri test etmede yapısal eşitlik modelini kullanmışlardır. Çalışmalarının sonunda Onlar, girişimsel tutum yönelimi ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulmuşlardır. Ayrıca üç karanlık kişiliğin bir aracı değişken olarak etkisini de tespit etmişlerdir. Makyavelist kişiliği diğer iki kişilik boyutu gibi baskın olan bireylerin girişimcilik eylemine katılmaya daha fazla istek duyacakları sonucunu saptamışlardır.

Çalışma bulgularından ve kısıtlılıklarından hareketle gelecekte planlı davranış teorisi ile kişiliğin hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle girişimcilik niyeti ilişkisine odaklanılacak çalışmalar için birkaç öneri sunulması faydalı olacaktır. Öncelikle gelecek çalışmalar, makyavelist kişilikle birlikte narsistik ve psikopat kişilikleri de bir arada düşünerek "kişiliğin üç karanlık yüzü" ekseninde girişimcilik niyetini ölçmelidir. Bu çalışmalar örneklem olarak hem geleceğin girişimcilik adayları olan ve girişimcilik eğitimi alan son sınıf lisans öğrencilerini hem girişimcilik niyetini davranışa dönüştürmeye karar vermiş yeni girişimcileri ve hem de hâlihazırda girişimcilik faaliyetini sürdüren farklı deneyim yılına sahip girişimcileri tercih etmelidir. İkinci olarak, gelecek çalışmalar makyavelist kişilik değişkeniyle girişimcilik yönelimleri, girişimcilik güdülerini ve girişimcilik performansı değişkenlerini hem aracılık hem de düzenleyicilik etkisi perspektifinden incelemelidir. Üçüncü olarak toplumlarında girişimcilik faaliyetlerini yürüten ve alanında başarı göstermiş girişimciler başarısız emsalleriyle kıyaslanarak onların hem makyavelist hem de diğer karanlık kişilik özelliklerine ne derece eğilim gösterdiklerini tespit etmeye odaklı çalışmalar nicel ve nitel yöntemler vasıtasıyla kurgulanmalıdır.

Kaynakça

- Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.
- Ajzen, I. (2002), Constructing a Theory of Planned Behavior Questionnaire, Erişim tarihi: 14.02.2018, <http://www.people.umass.edu/aizen/pdf/tpb.measurement.pdf>
- Ajzen, I. (2005). *Attitude, Personality and Behaviour*. Open University Press, USA.

- Ajzen, I. ve Madden, T. (1986). Prediction of Goal Directed Behaviour: Attitudes, Intentions and Perceived Behavioural Control. *Journal of Experimental Social Psychology*, 22(5), 453-474.
- Akinci, S. ve Kıymalıoğlu, A. (2015). Planlı Davranış Teorisi. s. 385-418, (Ed.) Yağcı, M. İ. ve Çabuk, S., Pazarlama Teorileri, MediaCat Kitapları, İstanbul
- Antonic, B., Bratkovic, K.T., Singh, C., ve Denoble, A.F. (2015). The Big Five Personality-Entrepreneurship Relationship: Evidence from Slovenia. *Journal of Small Business Management*, 53(3), 819-841.
- Astuti, R. D. ve Martdianty, F. (2012). Students' Entrepreneurial Intentions by Using Theory of Planned Behavior: The Case in Indonesia. *The South East Asian Journal Management*, 6(2), 100-112.
- Autio, E., Keeley, R.H., Klofsten, M., Parker, G.G. C.ve Hay, M. (2001). Entrepreneurial Intent Among Students in Scandinavia and in The USA. *Enterprise and Innovation Management Studies*, 2(2), 145-160.
- Baron, R.A. (2004). The Cognitive Perspective: A Valuable for Answering Entrepreneurship's Basic 'Why' Questions. *Journal of Business Venturing*, 19, 221-239.
- Baron, R.A., Zhao, H. ve Miao, Q. (2015). Personal Motives, Moral Disengagement and Unethical Decisions by Entrepreneurs: Cognitive Mechanisms on the Slippery Slope. *Journal of Business Ethics*, 128(1), 107-118.
- Bird, B. (1988). Implementing Entrepreneurial Ideas: The Case for Intentions. *Academy of Management Review*, 13(3), 442-454.
- Bozkurt Çetinkaya, Ö. (2014). Planlanmış Davranışlar Teorisi Çerçevesinde Öğrencilerin Girişimci Olma Niyetlerinin İncelenmesi. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 27-47.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, Spss Uygulamaları ve Yorum*, (18. Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Brandstatter, H. (2011). Personality Aspects of Entrepreneurship: A Look at Five Meta-Analyses. *Personality and Individual Differences*, 51, 222-230.
- Carr, J. C., Sequeira, J. M. (2007). Prior Family Business Exposure as Intergenerational Influence and Entrepreneurial Intent: A Theory of Planned Behavior Approach. *Journal of Business Research*, 60, 1090-1098.
- Chen, N., Ding, G. ve Li, W. (2016). Do Negative Role Models Increase Entrepreneurial Intentions? The Moderating Role of Self-Esteem. *Basic and Applied Social Psychology*, 38(6), 337-350.
- Christie, R. ve Geis, F.L. (1970). *Studies in Machiavellianism*. Academic Press, Inc., New York.
- Crant, J.M. (1996). The Proactive Personality Scale as a Predictor of Entrepreneurial Intentions. *Journal of Small Business and Management*, 34(3), 42-49.
- Çetin, A., Şentürk, M. ve Alacalar, A. (2015). Mesleki İlgi Alanı ve Kişisel Ahlak Felsefesinin Girişimciliğe Yönelik Tutum ve Girişimcilik Niyetine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 23-55.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve Lisrel Uygulamaları*, Ankara: PEGEM Akademi.
- Dahling, J.J., Whitaker, B.G. ve Levy, P.E. (2009). The Development and Validation of a New Machiavellianism Scale. *Journal of Management*, 35(2), 219-257.

- Do, B.-R. ve Dadvari, A. (2017). The Influence of the Dark Triad on the Relationship between Entrepreneurial Attitude Orientation and Entrepreneurial Intention: A Study among Students in Taiwan University. *Asia Pacific Management Review*, 22, 185-191.
- Doğan, E. (2015). The Effect of Entrepreneurship Education on Entrepreneurial Intentions of University Students in Turkey. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi*, 23, 79-93.
- Ekici, E. ve Turan, M. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimi: Planlanmış Davranışlar Teorisi ve Girişimcilik Eğitiminin Rolü. *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(1), 201-215.
- Engle, R. L., Dimitriadi, N., Gavidia, J. V., Schlaegel, C., Delanoe, S., Alvarado, I., He, X., Buame, S. ve Wolff, B. (2010). Entrepreneurial Intent: A Twelve-Country Evaluation Of Ajzen's Model Of Planned Behavior. *International Journal of Entrepreneurial Behavior and Research*, 16(1), 35-57.
- Feola, R., Vesci, M., Botti, A. ve Parante, R. (2017). The Determinants of Entrepreneurial Intention of Young Researchers: Combining the Theory of Planned Behavior with the Triple Helix Model. *Journal of Small Business Management*.
- Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention and Behavior: An Introduction Theory and Research*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Grogan, S., Conner, M., Fry, G., Gough, B. ve Higgins, A. (2009). Gender Differences in Smoking: A Longitudinal Study of Beliefs Predicting Smoking in 11-15 Year Olds. *Psychology and Health*, 24(3), 301-316.
- Gürol, Y., Ertemsir, E. ve Batuk Turan, S. (2012). Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *5. Aile İşletmeleri Kongresi*, 313-328.
- Hawley, P.H. (2006). Evolution and Personality: A New Look at Machiavellianism. s.147-161, (Eds.), D.K. Mirozcek ve T.D. Little, *Handbook of Personality Development*, Erlbaum, Hillsdale, NJ.
- Himieleski, K.M. ve Lerner, D.A. (2016). The Dark Triad and Nascent Entrepreneurship: An Examination of Unproductive versus Productive Entrepreneurial Motives. *Journal of Small Business ad Management*, 54(S1), 7-32.
- Hogan, R. ve Hogan, J. (2001). Assessing Leadership: A View from the Dark Side. *International Journal of Selection & Assessment*, 9(1-2), 40-51.
- Iqbal, A., Melhem, Y. ve Kokash, H. (2012). Readiness of the University Students towards Entrepreneurship in Saudi Private University: An Exploratory Study. *European Scientific Journal*, 8(15), 109-131.
- Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kalkan, A. (2011). Kişisel Tutum, Öznal Norm ve Algılanan Davranışsal Kontrolün Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(14), 189-206.
- Karimi, S., Biemans, H. J. A., Mahdei, K.N., Lans, T., Chizari, M. ve Mulder, M. (2015). Testing the Relationship Between Personality Characteristics, Contextual Factors and Entrepreneurial Intentions in a Developing Country. *International Journal of Psychology*, 52(3), 227-240.
- Kautonen, T., Gelderen, M. V. ve Fink, M. (2015). Robustness of the Theory of Planned Behavior in Predicting Entrepreneurial Intentions and Actions. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 39(3), 655-674.

- Kessler, S.R., Bandelli, A.C., Spector, P.E. Borman, W.C., Nelson, C.E. ve Penny, L.M. (2010). Re-examining Machiavelli: A Three-Dimensional Model of Machiavellianism in the Workplace. *Journal of Applied Social Psychology*, 40(8), 1868-1896.
- Klotz, A.C. ve Neubaum, D.O. (2016). Research on the Dark Side of Personality Traits in Entrepreneurship: Observations from an Organizational Behavior Perspective. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 40(1), 7-17.
- Kocagöz, E. ve Dursun, Y. (2010). Algılanan Davranışsal Kontrol, Ajzen'in Teorisinde Nasıl Konumlanır? Alternatif Model Analizleri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2, 139-152.
- Koe, W. L., Sa'ari, J. R., Majid, I. A. ve Ismail, K. (2012). Determinants of Entrepreneurial Intention of Millennial Generation. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 40, 197-208.
- Kolvereid, L. ve Isakson, E. (2006). New Business Start-Up and Subsequent Entry Into Self-Employment. *Journal of Business Venturing*, 21(6), 866-885.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Kramer, M., Cesinger, B., Schwarzenger, D. ve Gelleri, P. (2011). Investigating Entrepreneurs' Dark Personality: How Narcissism, Machiavellianism and Psychopathy Relate to Entrepreneurial Intention, in Paper presented at the Proceedings of the 25th ANZAM Conference.
- Krueger, N. F. (1993). The Impact of Prior Entrepreneurial Exposure on Perceptions of New Venture Feasibility and Desirability. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 18(1), 5-22.
- Krueger, N. F. ve Carsrud, A. L. (1993). Entrepreneurial Intentions: Applying the Theory of Planned Behavior. *Entrepreneurship and Regional Development*, 5(4), 315-330.
- Krueger, N. F., Reilly, M. D. ve Carsrud, A. L. (2000). Competing Models of Entrepreneurial Intentions. *Journal of Business Venturing*, 15(5), 411-432.
- Linan, F. ve Chen, Y. W. (2009). Development and Cross-Cultural Application of a Specific Instrument to Measure Entrepreneurial Intentions. *Entrepreneurship: Theory Practice*, 33(3), 593-617.
- Linan, F., Rodriguez-Cohard, J. C. ve Rueda-Cantucho, J. M. (2011). Factors Affecting Entrepreneurial Intention Levels: A Role of Education. *International Entrepreneurship Management Journal*, 7(2), 195-218.
- McClelland, D.C. (1987). Characteristics of Successful Entrepreneurs. *Journal of Creative Behavior*, 21(3), 219-233.
- Miller, D. (2015). A Downside to the Entrepreneurial Personality? *Entrepreneurship Theory and Practice*, 39(1), 1-8.
- Nishimura, J. S. ve Tristan, O. M. (2011). Using The Theory of Planned Behavior to Predict Nascent Entrepreneurship. *Academia*, Revista Latinoamericana de Administración, 46, 55-71.
- O'Boyle, E.H., Forsyth, D.R., Banks, G.C. ve McDaniel, M.A. (2012). A Meta-Analysis of the Dark Triad and Work Behavior: A Social Exchange Perspective. *Journal of Applied Psychology*, 97(3), 557-579.
- Obschonka, M., Silbereisen, R. K., Cantner, U. ve Goethner, M. (2015). Entrepreneurial Self-Identity: Predictors and Effects within The Theory Of Planned Behavior Framework. *Journal of Business and Psychology*, 30(4), 773-794.

- Popescu, C.C., Bostan, I., Robu, I.B., Maxim, A. ve Diaconu, L. (2016). An Analysis of the Determinants of Entrepreneurial Intentions among Students: A Romanian Case Study. *Sustainability*, 8(8), 771-793.
- Shepherd, D. A., Patzelt, H. ve Baron, R.A. (2013). I Care about Nature, But...: Disengaging Values in Assessing Opportunities that Cause Harm. *Academy of Management Journal*, 56(5), 1251-1273.
- Şeşen, H. ve Basım, N. (2012). Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 12, 21-28.
- Tabachnick, B.G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*, Boston: Pearson.
- Tucker, R.L., Lowman, G.H. ve Marino, L.D. (2016). Dark Triad Traits and the Entrepreneurial Process: A Person-Entrepreneurship Perspective. ss. 245-290, (Ed.) M.R. Buckley, J.R.B. Halbesleben, A.R. Wheeler, *Research in Personnel and Human Researces Management*, 34, Emerald Group Publishing Limited.
- Ülbeği, İ.D. (2016). Makyavelizm Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(2), 89-100.
- Van Gelderen, M., Brand, M., Van Praag, M., Bodewes, W., Poutsma, E.ve Van Gils, A. (2008). Explaining Entrepreneurial Intentions by Means of the Theory of Planned Behaviour. *Career Development International*, 13(6), 538-559.
- Wang, J.-H., Chang, C.C., Yao, S.N. ve Liang, C. (2016). The Contribution of Self-Efficacy to the Relationship between Personality Traits and Entrepreneurial Intention. *Higher Education*, 72(2), 209-224.
- Wilson, D.S., Near, D. ve Miller, R. (1996). Machiavellianism: A Synthesis of the Evolutionary and Psychological Literatures. *Psychological Bulletin*, 119(2), 285-299.
- Yeşilay, R. B., ve Yavaş, V. (2017). Öğrencilerin Girişimcilik Niyetinin Planlanmış Davranış Teorisi Çerçevesinde İncelenmesi: Sivil Havacılık Alanında Öğrenim Gören Önlisans Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 6(1), 145-172.
- Yunus, O.M. ve Derus, M.M. (2006). Must Entrepreneurs be Machiavellians?. *Journal of Applied Psychology*. 91(2), 259-271.

THE EFFECT OF MACHIAVELLIAN PERSONALITY ON THE ENTREPRENEURIAL INTENTION IN THE CONTEXT OF PLANNED BEHAVIOR

Extended Abstract

Aim: Entrepreneurship has recently become a workplace of interest in different subdisciplines of social sciences and has become one of the agenda of the economic policies of countries aiming at sustaining economic development. In entrepreneurship literature, motivational components and positive and negative personality variables have an interesting effect on entrepreneurship intention. Especially in recent years it has become important to study the variables of entrepreneurship and entrepreneurship intention with the negative and dark aspects of personality like machiavellian personality. This study firstly focuses on to determine the effect of the personal attitude, the subjective norm, and the perceived behavioral control within the Planned Behavior Theory on entrepreneurial intention. The second main purpose of the study is to reveal whether the machiavellian personality explains the intention of entrepreneurship. It is considered that the study contributes to contribution a few points in the literature. First of all, in the context of entrepreneurship literature, the personality that has begun to gain importance within the last 6-7 years in a context where positive personality characteristics are predominantly preferred has been examined as an independent and independent variable, apart from the dark triad of personality. A conclusion may be suggested that the findings obtained from this point of view are related to the personality-entrepreneurship relationship and that the machiavellian personality dimension, which is seen as negative for the entrepreneurs' personality traits, is added. Second, the possible impact of the machiavellian personality on the intent to entrepreneurship, which has recently been recognized as leading to some positive performance outcomes in the fields of psychology and organizational behavior, can be measured by an empirical study. This measurement will be carried out on the basis of the Entrepreneurial Intentions Model developed by Linan and Chen (2009), which is a prerequisite of entrepreneurship behavior within Ajzen's Planned Behavior Theory.

Method(s): Survey method was chosen as data collection tool in the research. The collection of data to serve for the purpose of the study was provided through two inventory means. The "Machiavellian Personality Scale" developed by Dahling et al. (2009), "Entrepreneurship Intentions Scale" by Linan and Chen (2009), and demographic information were directed to the students. The scale developed by Dahling and his colleagues was used to measure the students' tendency to Machiavellian personality. This measurement tool is consist of 16 items and four sub-dimensions. These sub-dimensions are regarded as; amoral (lack of ethical opinion in different situations), the desire for control (the willingness of one person to lead other persons for self-interest), the desire for status (the willingness to show wealth and power), and the lack of trust in others (a constant state of skepticism towards other people's intentions). In order to measure students' entrepreneurial intentions, it is preferred the scale developed by Linan and Chen (2009) and applied to students in last year's university in Spain and Taiwan. This scale consists of 20 items and four dimensions such as; personal attitude, subjective norm, perceived behavioral control, and entrepreneurial intention. In addition, a demographic information form consisting of 6 questions developed by the researchers to collect demographic information was also used in the study. Machiavellianist personality and entrepreneurship intentions scales are tested for their structural validity via factor analysis. For the reliability of this study, Cronbach alpha reliability values are calculated. In order to test the hypothesis multiple regression and correlation analyzes are employed.

Findings: The findings of this study demonstrate that business department senior students' perceptions of machiavellianist personality is moderate level. Also, entrepreneurship intentions means of same students occurred in high level. It was founded relationships from negative to positive and from low to high between the dimensions of entrepreneurship intention (entrepreneurial intention, personal attitude, perceived behavioral control, and subjective norm)

and the sub-dimensions of the Machiavellian personality (not moral, desire for control, desire for status and lack of trust in others). Personal attitude, perceived behavioral control and subjective norm showed a positive and significant effect on entrepreneurship intention. Personal attitude, perceived behavioral control and subjective norm, respectively represented dimensions with highest explanatory power on entrepreneurship intention. Moreover, none of the four sub-dimensions of the machiavellian personality had any effect on the intention of entrepreneurship.

Conclusion: The intention of entrepreneurship represents an integrated field of work in entrepreneurship literature. Because the intention that is the preliminary stage of a behavior plays a very important role in establishing a new business and transforming the business idea into a new initiative. Cognitive and personality variables may illuminate the relatively complex process of entrepreneurship. The cognitive premises and motivational processes of entrepreneurship intention are explained in the axis of Ajzen's Planned Behavior Theory. In this study, the conclusion that the intent of entrepreneurship can be explained by means of planned behavior theory is obtained. Positive and significant effects of personal attitude, perceived behavioral control, and subjective norm were determined on the entrepreneurship intention of business students, respectively. This sorting is considered to be quite logical. According to this, students had a positive attitude towards realizing the behavior by expecting a positive result when they did a behavior, and they also appeared to have control over the behavior of the students who showed a positive personal attitude towards the behavior. In addition, students are less affected by what other people think about entrepreneurial behavior. The study results produced the result that the machiavellian personality and its sub-dimensions did not affect the entrepreneurial intention. This result did not meet expectations from the theoretical and empirical findings in the literature, and also from the "theory of life history", that the machiavellian tendencies will follow the strategies based on "a quick life behavior" and thus have more opportunities for entrepreneurship. Finally, findings of this study represent the perceptions of just 200 business graduate students of a state university. So at the point of generalizing the results, readers should consider this constraint. Further studies can test the entrepreneurship intention by not just machiavellianist personality variable but narcissistic and psikopat personality variables at the intersection of dark triad.